

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor: **Anna BLABOLOVÁ**

Název: **KVALITA ŽIVOTA OSOB S PARKINSONOVOU NEMOCÍ SE ZAMĚŘENÍM NA OBLAST ŘEČI A KOMUNIKACE**

Univerzita Karlova Praha, Katedra speciální pedagogiky, 2005

Typ studia: Prezenční studium
Obor: Speciální pedagogika – oborové studium

Ved. diplomové práce: PaedDr.Blanka Housarová,Ph.D.

Posuzovatel: PaedDr.Eva Škodová

Grafická stránka práce:

Diplomová práce má perfektně zpracovaný text, obrazové přílohy i grafy. Práce jako celek působí velmi přehledně - čtenář se v ní rychle a snadno orientuje.

Formální stránka práce:

Po formální stránce je diplomová práce zpracována velmi precizně. V úvodu je zmíněna podstata problému, v obsahu pak perfektně zpracována struktura celé práce. Terminologie z oblasti medicíny i speciální pedagogiky je přesná. Vhodně a výstižně jsou zvolena i klíčová slova.

Obsahová stránka práce:

Autorka v teoretické části systematicky uvádí čtenáře do patogeneze, etiologie i symptomatiky onemocnění a zmiňuje se i o současných možnostech terapie. V empirické části se pak obsáhle věnuje hodnocení kvality života takto postižených osob. Velmi zajímavé jsou i citace výpovědí konkrétních pacientů, ve kterých se odráží subjektivita negativního i pozitivního vnímání nemoci i míra schopnosti naučit se s tímto těžkým a omezujícím postižením žít.

Téma práce – Parkinsonova nemoc a subjektivní kvalita života osob, které touto chorobou trpí - je pro současnou českou klinickou logopedii přínosem. Tato problematika v české odborné literatuře v oblasti logopedie je prezentována spíše sporadicky.

V praxi se na narušenou komunikační schopnost dospělých osob a seniorů s touto neurodegenerativní poruchou specializuje jen málo klinických logopedů. Zařízení, která mají poskytovat komplexní služby seniorům, zaměstnávají vlastního klinického logopeda jen výjimečně.

V běžné ambulanci v terénu se klinický logoped také s touto diagnózou příliš často neseťká, protože pacienti jsou spíše orientováni na logopedickou péči na specializovaných neurologických pracovištích. Přitom jde o závažné onemocnění, které je jednou z nejčastějších příčin invalidity v závěru produktivního věku, a jehož výskyt vzhledem k dosud získaným poznatkům z etiologie a patofyziologie choroby nelze preventivně ovlivnit.

Demografické údaje potvrzují, že populace v ČR rychle stárne. Protože se Parkinsonova nemoc rozvíjí většinou ve starším středním věku, logicky přibývá osob, jejichž zdravotní stav (a zejména pohybové obtíže způsobené mj. i tímto

neurodegenerativním onemocněním) vyžaduje specializovanou péči. Společnost v posledních letech ale výrazně preferuje mladé, zdravé a schopné lidi, a dospělým ve vyšším věku dává někdy velmi nevybíravým způsobem najevo nezáměr o zhoršující se kvalitu života vlivem zdravotních i ekonomických potíží. I kliničtí logopedi v privátních praxích často preferují péči o dětskou klientelu a seniorům se nevěnují vůbec.

Odborná lékařská veřejnost také stále není dostatečně informována o vzdělání a náplni práce klinického logopeda - nedostatečně informované lékaře v terénu pak vůbec nenapadne důchodci logopedickou péčí vůbec doporučit, natož zajistit.

Zájem autorky o kvalitu života osob s těžkým a progredujícím neurodegenerativním onemocněním lze tedy jen vítat. Do budoucna je třeba počítat se závažným sociálním i ekonomickým dopadem. Osoby, které se vzhledem k vyšší věku a stupni postižení se již o sebe nedokážou postarat a nemají partnery nebo blízké příbuzné, fyzicky schopné tuto péči zvládnout v domácích podmínkách, budou čím dál tím častěji odkázány na veřejné nebo charitativní instituce.

Doposud velmi opomíjená oblast následné péče by se tak měla stát prioritou, aby v příštích letech dokázala pokrýt stoupající poptávku a nahradila tak drahou akutní péči.

Tato práce tedy jen potvrzuje důvody ke zvýšení našeho zájmu o seniory, zejména pak o ty, kteří trpí neurodegenerativními onemocněními a jsou tak na pomoc druhých odkázáni mnohem dříve než jejich vrstevníci.

Struktura teoretické i praktické části práce je logická a poskytuje dobrou orientaci v obsahu sdělení. V úvodu **teoretické části** autorka využívá poznatků ze současné domácí i zahraniční odborné literatury a podrobně popisuje Parkinsonovu chorobu, která má výrazný dopad na sociální i ekonomickou soběstačnost postiženého. Důležitým momentem je i užití termínu „kvalita života“. Přijatelná kvalita života by měla být cílem terapie i přes všechny doprovodné negativní jevy, vyskytující se při všech závažných onemocněních tohoto typu ve středním i vyšším věku.

Péče o pacienta s Parkinsonovou chorobou je většinou dlouhodobá, pro partnery nebo pečovatele je psychicky i fyzicky vyčerpávající a finančně náročná. Nemoc dle autorčiných zjištění subjektivně snášejí hůře muži než ženy: ty si většinou dovedly zachovat sociální vazby v závislosti na aktivní řečové komunikaci. Naproti tomu autorka konstatuje, že u mužů je právě vysoký výskyt poruch řeči jedním z kritérií zhoršení kvality života

V **praktické části** autorka dotazníkovou metodou zjišťuje aktuální stav kvantity i kvality logopedické péče o seniory s neurodegenerativními onemocněními (jen pacienti v domácí péči, výběr respondentů – členů Společnosti Parkinson pak lehce limituje objektivitu zjištěných faktů). Zpracováním a analýzou dat získaných z dotazníků pak hodnotí stav logopedické a jiné specializované péče o osoby se získanou poruchou komunikace.

Autorka zpracovala velký soubor – celkem 321 respondentů, což je další velký klad této diplomové práce.

Doporučuji proto závěry této práce publikovat nejen v odborných časopisech, ale i v běžných společenských časopisech s velkou čtenářskou obcí. V běžné populaci stárnoucích osob, které již mají samy zdravotní obtíže a musí se přitom starat o své rodiče nebo blízké příbuzné po propuštění z akutní péče, je stále jen velmi malá informovanost o možnostech terapie, která by vedla alespoň k udržení přijatelného stavu řečové komunikace, následné péče, právní i sociální pomoci.

Seznam prostudované literatury svědčí o dlouhodobé a pečlivé přípravě diplomové práce i o autorčinu hlubokému zájmu o závažné a kvalitu života negativně ovlivňující postižení, s jakým se klinický logoped během svého profesního života také setkává.

Závěr:

Tato diplomová práce představuje problematiku závažného neurodegenerativního onemocnění. Zdravotní, sociální i ekonomické obtíže (spolu postupným omezováním hybnosti a aktuálním psychickým stavem) se stoupajícím věkem narůstají. Zcela mění kvalitu života pacienta i

jeho rodiny. Neurodegenerativní onemocnění tak omezuje pacienty ve všech pro život dospělého člověka důležitých činnostech včetně partnerských vztahů, a často vede až k jeho sociální izolaci. Autorka se velmi zdařile pokusila tuto závažnou a společností dosud opomíjenou problematiku zpracovat .

Doporučuji ve zkrácené verzi prezentaci výsledků na odborných zasedáních v příbuzných lékařských i nelékařských oborech, i na školicích akcích v oblasti ošetřovatelství. Ošetřující personál v nemocnicích často nemá čas a tím ani možnost pacienta blíže poznat a neuvědomuje si často psychickou zátěž, kterou pacient vzhledem ke své nucené závislosti na druhých prožívá.

Práce má výbornou úroveň. Některé její části doporučuji k publikaci v odborných časopisech i periodikách pro laickou veřejnost.

Hodnocení: **VÝBORNĚ**

DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ.

PaedDr.Eva Škodová
klinický logoped
Foniatrická klinika VFN a 1.IF UK Praha

Subkatedra foniatrie,pedaudiologie a klinické logopedie
Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví
Praha – odb.as. pro klinickou logopedii

Asociace klinických logopedů ČR – vzdělávání

Praha 10.1.2006

Kontakt: Foniatrická klinika VFN a 1.LF UK Praha, Žitná 24, 120 00 Praha 2, tel. 224 964 927
E-mail: aklcr@razdva.cz